

indulás, mert nemcsak mindenféle iskola (egyetemtől az óvodáig) csatlakozott a körhöz, hanem személy szerint is alig maradt el néhány nevelő az alakulástól. Az összefogást szépen fejezi ki, hogy a kör intézőbizottságába minden iskola küldött egy-egy tagot, a kör elnökségét dr. Kószó János ny. r. egyetemi tanár, a titkári teendőket Masszi Ferenc gyak. gimn. tanár, a pénztárosságot v. Széki Pál tanítóképző int. tanár, a jegyzői munkát pedig Szikla Rózsa polg. isk. tanár és Muszti László tanító vállalták el.

Most folyik az iskolatípusok *munkaközösségeinek* szervezése, hogy rövidesen meginduljon a gazdag munkaterv megvalósítása. Ehhez a munkához fűzött reményt erősíti az a meleg érdeklődés is, amelyet a tanügyi hatóságok az alakuló közgyűlésen való megjelenésükkel fejeztek ki.

Magyar Nemzetnevelő Rend.

Máté-Törék Gyula ny. testőralezredes tollából jelent meg a fenti címen egy cikk a *Nemzeti Figyelő* f. évi február 6-i számában. Cikkét azzal az óhaj-tással teszi le „a nemzet tanítói-tanári karának lelki oltárára“, hogy szóljanak hozzá gondolataihoz a nevelésügyi szaklapokban s a magyar nevelők ápolják és fejlesszék tovább eszméit. E felszólítás nélkül is foglalkoznunk kell azonban cikkével, mert úgy véljük, kötelességünk felhívni a figyelmet minden olyan eszmére, amelynek megvalósításával a magyar nemzetnevelés ügyét előbbre vihetjük. *Máté-Törék* soraiban pedig vannak megszívlelendő gondolatok.

„A nevelés minden“. *Széchenyinek* ebből az ígéből kiindulva hangoztatja, hogy a magyarság sorsa, jövője a nemzet nevelésének a függvénye. Éppen ezért a tanító, tanár és a katonatiszt mint a hadseregnek, az ország „nép-egyetemének“ nevelője, „az állam leg-

első és legfontosabb történelmi szerve!“ Minden magyar nevelőt forrasszon egybe, zárt egységbe, a *Magyar Nemzetnevelő Rendbe* ez a nemzeti hivatástudat, „hogy fenséges nemzeti, történelmi küldetését isteni parancsra betöltse“.

E rend tagja minden magyar nevelő. Minden tag legyen nevében is magyarrá, s viseljen magyaros, külön a nevelők számára tervezendő egyenruhát, amelynek viselése az iskolában kötelező, de a példaadás szempontjából a magánéletben is ajánlatos. Munkájának erkölcsi, nemzeti megbecsüléseként részesüljön a nevelő nagyobb fizetésben és kapjon érdemeinek megfelelően kitüntetésekkel. A címe: *nemzetes* legyen.

A Nemzetnevelő Rend tagjainak a kezében van 8–12 éven át a magyar ifjúság legnagyobb része. Ez alatt, már az óvodától kezdve, meg kell telítődnie „az egyedül üdvözítő, felszabadító nemzeti eszménnyel“, nehogy „a magyar ifjúság, a nemzet jövője és új vezérkara“ a *bölszevismus* hívévé szegődjék, mert ennek hiénái sokszor már az iskolában leleselkednek reá.

„Az iskola legyen a nemzeti eszme sasfészke és bevehetetlen fellegvára, a magyar történelem izzó kovácsmühelye“. Ebből az iskolából kerül ki a jövő magyar hadserege, és ennek mikénti nevelésével a Magyar Nemzetnevelő rend kezében van „a jövő magyar történelem“.

„A nemzeti lét vagy nemlét“ kérdése szükségszerűen parancsolja, hogy be kell vonulnia iskoláinkba a *katonai szellemnek*, katonai gondolkodásnak s az ősi vitézség és hősiesség eszményének. Nem szöhetünk tovább „*délibábos pacifista ábrándokat*“, ifjúságunknak is rá kell eszmélnie, hogy a magyarságot csak „*ősi-hősi katonai ereje*“ mentheti meg mai válságos helyzetében. Lelkében, szellemében már az iskolában katonává kell nevelni az ifjúságot. Ez a

lelki átalakulás, önmagunk revíziója, belső újjászületése lehet „az egyetlen revíziónk“, csak így indulhatunk az új honfoglalás felé, de csakis *magyarabb magyar* nemzedékkel, „ezer év legmagyarabb“ nemzedékével. „Öncélú“ magyarokra, „telivér férfiakra, hős egyéniségekre“ van szüksége hazánknak. Ezért nevelésünknek is meg kell változnia, mert „az eddigi, bizonyos fokig világpolgáriás, langyos szabadelvű (liberális) nevelési rendszer semmiesetre sem kielégítő a bolsevizmus és fasizmusok izzó korában...“

Az eredmény nemcsak a nevelők munkájától függ, hanem át kell értékelnünk a tananyagot is. Az egész tantervet a nemzeti tantárgyakra kell felépíteni: „a magyar nyelv, a magyar földrajz és a magyar történelem, ... a tantárgyak e nemzeti szentháromsága legyen az iskolák oktatásának és nevelésének uralkodója, mert ez a még oly fogyatékos magyar nemzeti egyéniség talpköve“.

A kemény köteleességteljesítésre és vafegyelemre való szoktatás, a magyar nyelv nemzeti erejének és a hadsereg, a magyar katona történelmi jelentőségének a méltatása, valamint a légvédelmi oktatás kapjon fontosságának megfelelő helyet nevelésünkben. A *magyarrá nevelés* csúcspontja pedig a *kard*, a *zászló* és a *hősök tisztetete* legyen.

Nemzeti dalaink ápolása, a nemzeti szertartások gyűjteményének a kiadása, a magyar népdalainkat háttérbeszórító néger dalok terjedésének ellensúlyozására nemzeti ének- és zenekarok szervezése a további pontjai magyarrá nevelő programjának. Hogy a növendék környezete is magyaros legyen, a tantermek falait kizárólag magyar vonatkozású képekkel díszítsük.

Végezetül azt fejtegeti, hogy milyen legyen az igazi magyar tanár. Szerinte a tanár legyen „fanatikus, kemény magyar ... a nemzet legforróbb lelke ... a

legmagyarabb magyar ... a nemzeti eszme táltosa, örök-harcosa!“ Új magyar nevelői típus kialakítására van szükség, oly nevelőkre, akik fanatikus nemzeti érzéssel és hittel, „a nemzeti szent önzés, a nemzeti öncélúság, a nemzeti függetlenség és önállóság“ gondolatának a tanulók lelkébe való vézésével, „új, magyarabb, nemzetibb neveléssel“ tudnak küzdeni az új, magyarabb, nemzetibb Magyarorszáért!

Az ismertetett cikk nemzetéért rajongó, izzig-vérig katona munkája. Ezzel a megállapításunkkal már meg is határoztuk kritikánk mértékét. Nem lehet oly szemmel bírálni gondolatait, mint egy pedagógus munkáját, de úgy sem, mint azon kontárokét, akik a napilapok hasábjain támadják az iskolát és a nevelőtársadalmat. Máté-Töréket ugyanis kétségtelen jószándék vezette cikkének megírásában s soraiból az iskola és a nevelői rend megbecsülése csendül ki. A mellett feltétlenül vannak oly megállapításai, amelyek gondolkodásra kell hogy késztesse bennünket.

Nem célunk e helyen az egész cikket boncolgatni, csak két, bennünket közelebbről érdeklő megállapításához szólunk hozzá.

Az 1870/71-es porosz-francia háborúra és következményeire utalva állapítja meg, hogy a nevelői rend a nemzet legfontosabb történelmi szerve. Mai helyzetünkben tényleg történelmi küldetés a jövő nemzedék nevelése. És hogy ennek a küldetésnek, a nemzetnevelés hivatástudatának *egységbe* kell tömörítenie a magyar nevelői társadalmat, azt sem kell bizonyítanunk. Még pedig nemcsak külső, szervezeti, hanem lelki egységbe is. Ennek az egységnek megválnának a gyakorlati, sőt pedagógiai előnyei is. A nevelésügyi szaklapokban már eddig is több cikk vete fel a különböző tanáregyesületek egyesítésének a gondolatát, s a Szegeden, valószínűleg március végén tartandó

Országos Bölcsészkongresszus tárgyszorozatában is szerepel a *tanári kamara* kérdése. Kétségtelen, hogy az ország összes nevelőit magában foglaló egyesület nagyobb súllyal tudna fellépni tagjai szociális helyzetének javítása érdekében, szakkérdésekben is nagyobb befolyással bírna, s a társadalom részéről érő támadásokkal szemben is hatásosabban tudna védekezni, ami nemcsak a nevelői rend megbecsültetésének a kérdése, hanem a nyilvános támadásoknak a tanulók lelkeiben végzett romboló hatása miatt elsődrendű nevelési probléma is.

Ennek a hatalmas egységnek, a *Magyar Nemzetnevelő Rendnek*, lelki átfogója, összetartó kapcsa az a gondolat, ami Máté—Török cikkének az alap gondolata: a *magyarrá nevelés* eszméje. Ez a második kérdés, amihez röviden hozzá kell szólnunk.

Mai közoktatásügyünk vonalvezetését a leghatározottabban a nemzetnevelés irányítja. Még pedig abban a szellemenben, ahogyan azt *Imre Sándor*, a „nemzetnevelés“ és a „nemzetté nevelés“ fogalmának és elméletének a megteremtője kijelölte.¹ Összes tanterveink és utasításaink ennek a fontosságát hangsúlyoztatják. A közoktatásügyi igazgatás újjászervezéséről szóló törvényjavaslat (1935. évi VI. t. c.) indokolásában is ezt látjuk: „Törvényjavaslatom . . . a

¹ A nemzetnevelés és nemzetté nevelés gondolata tehát nem új a magyar neveléstudományban és nem ismeretlen a nevelői rend előtt. L. erre vonatkozólag főleg a következő műveket: *Imre Sándor*: Gróf Széchenyi István nézetei a nevelésről, 1904; *Nemzetnevelés*, 1912; *Mi a nemzetnevelés?* 1919; *Neveléstan*, 1928; *Tettamanti Béla*: A „Nemzetnevelés“, *Magyarságtudomány*, 1936. 332-355. l.; *Makkai Sándor*: *Magyar nevelés, magyar műveltség*, 1937.

nemzeti művelődés egységének alapelveiből, az *egységes nemzeti világnézet* kialakításának szükséges voltából indul ki.“ Ennek a feladatnak a nevelői rend mindenkor meg is felelt. Ha elvértve akadt is valaki, aki nem tudta politikai felfogását elválasztani hivatásától, annak el kellett tűnnie iskoláink életéből. Egykét ilyen kivétel azonban még nem jósíthat fel senkit, hogy nevelési rendszerünket politikai színezetűnek tartsa. Ezt a legélesebben vissza kell utasítanunk.

Mégis meg kell állanunk azonban a magyarrá nevelés gondolatánál. Az iskolának ugyanis állandóan a kor ütőerén kell tartania a kezét, alkalmazkodnia kell a *korszellem*hez, hogy hivatásának megfelelően a jövőt szolgálhassa. Korunk felfogását pedig a *nacionális*mus uralja. És itt nekünk, magyaroknak, főleg az utódállamokra, ezek között is elsősorban Romániára kell gondolnunk. A kisebbségi magyarság kulturális és anyagi helyzete, az utódállamok kormányainak kisebbségi politikája világosan mutatja, hogy ez a politika a magyarság fokozatos elsoványítását célozza. Ennek ellensúlyozására nekünk, csonkaországbeli magyaroknak, kell minél hatásosabban küzdenünk magyarságunkért, természetesen a nélkül, hogy ez kisebbségeink ellen irányulna. Ez a tény szükségszerűen parancsolja, hogy nemzetnevelésünk — minden politikai vonatkozástól függetlenül — legyen hangsúlyozottan és fokozottabban mértékben mint valaha — *magyarrá nevelés!*

Hogy részleteiben is megvalósítható-e Máté—Török magyarrá nevelő programja, azt most nem bíráljuk. Célunk csak cikkének ismertetése és alap gondolatának kiemelése volt, hogy a szerző óhajátának megfelelően [a nevelői rend elé terjesszük gondolatait.

Szalkai Zoltán.